

Nro 6.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juliusnak 18 dik napján 1794.
esztendőben.*

*A' múlt posta napon költ Magyar Kurirba bé
iktatott hadi történeteknek folytatása.*

A holt emberek közt vólt *Larisch Cajetan* all hadnagy *Kaunitz* -- *Starzinsky* fő hadnagy *Devins* -- és *Bodoky* all hadnagy *Gyulay* regementeiből. Sebbe estek: *Buresz* és *Sebottendorf* kapitányok, *Bellroche* és *Camutzy* az *Ulm* granatérosai között; Gróf *Kuhn* zászlótartó *Toscana* nagy herczeg rgből; *Ottó* kapitány *Erbach*; *Frintz* all hadnagy d' *Alton*; *Wendland* *Obester*, Gr. *Neuhausz* kapitány, és B. *Schröder* all hadnagy *Kinsky* *Ferentz*; *Franken* fő hadnagy *Boliö*; *Dobsa* zászlótartó *Devins*; *Rau* kapitány, *Rákóvszky* all had-

nagy, *Bölskevy*, *Bay*, és *Johúsházy* zászló-tartók, *Lázár* fő hadnagy, és *Keczer* all-hadnagy Gyulay regementeiből; *Ringelsheim* kapitány a 3-dik Horvát batalliontól; *Philippovich* a' stuzes seregből; *Branováczky* Obristlajtnánt a' Szerviai szabad seregtől; *Kroiher* kapitány és Gr. *Trautmansdorf* all-hadnagy az Aibert karabélyos regementétől; Gróf *Magnany* fő Strázsamester a' *Zeschvicz* vasassaitól; B. *Pfesserhorn* kapitány, Gr. *Sermage* fő hadnagy, és *Hellmann*, 's *Richiny* all-hadnagyok *Ferentz* fő hertzeg vasas regementétől; *Baum* fő hadnagy *Kinsky* könnyű szorú lovasaitól; és *Smola* fő hadnagy az ártillériától.

Jul. 1 ső napján számos Frantziáság ütött Gr. *Latour* F. M. Lajtnántra, 's vilziza is nyomta *Braine le Comte* nevű helységig, a' midőn az Orániai örökös hertzeg kormánya alatt lévő égyesült seregek *Tubize*, *Koburg* hertzeg fő armádiája pedig a' *Mont St. Jean* nevű helység előtt lévő tetőkre szállott táborba. — *Juliusnak* 4 dikén, reggeli 7 órakor számos gyalogsággal, lovasággal, és ágyúkkal ütöttek a' Frantziák, *Quatre-bras* alatt Gr. *Nauendorf* Generál Májorra, és *Nivelles* mellett, a' külső vigyázaton állott B. *Kienmeyer* Generál Májorra, 's mind a' kettőt hátrább tóltká, a' kik segítő seregeket kapván, nemcsak meg akadályoztattak az ellenségnek előbb nyomulását, hanem egy darabnira vissza is tólták. De dél után nagyobb erővel menvén ellenek a' Frantziák, *Nauendorf* Generál Májort egész *Jenapeig* nyomták vissza.

Austriai *Belgyiomból* külömbkülömbféle tudósításokat vettünk az ottan e' folyó hólnapnak elein történt hadi dolgokról, melyek mindnyáján meg égyeznek abban, hogy ottan égyynéhány véres tsaták történtek, a' izövetséges Fejedelmeknek, és Frantziáknak hadi seregei közt; hogy az elsőbkek kéntelenek voltak az utólsóbbak nagy erejének engedni, 's magokat hátrább húzni; hogy *Mons*, *Genappe*, *Dornick*, *Oudenarde* és *Gent* el foglaltattak a' Frantziák által; vég-

re, hogy *Pichegrü* és *Jourdán* Generálok öszve kaptasolt erővel igyekezzenek a' Szövetséges Belgiomba bé rontani s. a. t. — Lássuk miként be-
széllyenek a' *Brüsszeli* levelek mindezekről. *Jul.*
2 dik napján ezt írta onnan egy valaki: Minek-
utánna a' conventionalis seregek (értsd a' patriótá-
tákat) el vették volna a' *Bettigniesi* tábor he-
lyet, melly *Mons* és *Maubege* közt vólt, egyene-
sen *Mons* felé indúltak, az ottan táborozott Aus-
triai és Hollándiai seregekkel öszve tsaptak, 's
darab ideig igen mérgesen viaskodtak, mellynek
az a' következése lett, hogy az égyyesült sere-
gek magokat vissza húzták, a' Frantziák pedig
Jul. első napján, estéli 8 órakor hadi muzsika
szerszámoknak ropogása közt *Monsba* bé mentek.
Egy más *Brüsszeli*, és ugyan azon napon költ
levélből ezeket olvassuk: Ismét két colonnéban
nyomúltanak előre a' Fr. seregek, mellynek egy-
gyike *Maubegétől*, másika pedig *Jourdán* Gene-
ráltól jött, és mind kettő egyenesen az Austriai,
és Hollándiai trüppokból álló *Brettigniesi* tábor-
ra rohant. — Jóllehet, hogy számos ártillériája
vólt az égyyesült seregeknek; mivel mindazáltal
az ellenség sem jött üres kezekkel, számokra
nézve pedig sokkal erősebbek vóltak a' miénk-
nél, kéntelen vólt az égyyesült ármadia magát a'
Mons előtt való tetőkre vissza vonni, 's onnan
igyekezni gátolni a' patriótáknak előre való me-
neteleket. De itten sem maradhattak meg tse-
desen, mivel a' lévén a' Frantziáknak plánumok
és erős fel tételek, hogy az északi, *Moseli*, és
Ardennesi ármadiáikat öszve tsatolhassák, és ke-
relszül ronthassanak táborunknak derekán, melly
ekkorig a' *Valencziai*, *Condei*, és *Queenoji* vá-
rak által derekasan fedeztetett, tegnap ismét nagy
erővel rohantak *Mons* előtt táborozott seregeink-
re, tovább nyomták azokat, el foglalták a' vá-
rost, mellyből éppen abban a' szempillantásban,
mellyben ezek az égyyik kapun bé mentek, a'
másik kapun, szép rendel, és minden ellenséges
nyúghatatianság nélkül, ki költözött az ott fekü-

dött őrizet. Azonközben eggy más Fr. colonné *Genappe* felé indúlt, azt is el foglalta, még pedig minden vér-ontás nélkül, és igen sok ártillériát vitt oda bé. — *Károly* fő hertzegnek egész udvara ma reggel *Koloniába* indúlt, *Bender* Feldmarsal jövő éjjel *Luxenburgba* fog menni, 's azon tartománynak kórmányát kezére venni, helyette, vagy *Gr. Kinsky*, vagy *B. Alvinczy* fog ezen városban commendáns lenni. — *Metternich* minister ugyan még itt vagyon, hanem ő is *Mechele*nbe megyen, 's onnan *Rüremondebe*. Ma reggel igen sok ártilléria ment itten *Löven* felé, úgy hallatik, hogy az úgy nevezett *vas hegyen* fognak az égygyesült Austriai, és Hollándiai seregek táborba szállni, és onnan vigyázni az ellenségnek mozdulásaira, hogyha tovább akarnának nyomúlni.

Eggy későbbi, az az, *Jul.* 4-dik napján költ levél ezeket beszéli: „Ma, dél előtt 11 órakor indúlt ki innen a' kórmányozó minister, 's égyenesen *Rüremondba* megyen, mi tehát nem várhatunk égyebet, hanem hogy városunkat is el foglallyák a' Frantziák. (Erről még semmi bizonyos hirt nem vettünk). — Tegnap előtt hagyták el *Dornikot* hadi seregeink, 's mingyárt akkor oda is bé mentek a' Frantziák. Úgy hallatik, hogy a' békesség, már valósággal munkában vagyon, mellyet onnan akarják ki húzni, hogy a' nékiek által engedtetett városokból, tábori butorokkal égygyütt tsendessen mentenek ki az őrizetek; sőt egy valaki azt erősítette, hogy *Orchiesnek*, melly Flandriában *Dornick* és *Douay* közt fekvő városotska, által adattatásakor, eggy *Latour* regimentéből való tizt maga által adta annak külsát a' Fr. tiztnek, 's tölle igen barátságossan vált el. — A' Frantziáknak *Monsba* lett bé költözésekkor, leg kissebb bántása sem vólt a' lakosoknak, és azólta is egész betsüllettel viselik magokat ottan. — Néhány napoktól fogva még tsak eggy puska ízó sem hallatik körülöttünk; minden körül belől lévő magazinumaink ki üresítettek. *Koburg* hertzeg *Löwenbe* teszi által fő

kvártélyát — nem tudjuk, mit gondoljunk a jelenvaló környülállásokról, tellyes reménységünk vagyon a' kivánt békességhez. *Károly* fő hertzeg nem ment héjjába *Londonba*.

Frantzia Ország.

Jun. 29-dikén, u. m. *Péter*, és *Pál* napján nagy innep tartatott *Párisban*, a' Fr. republica ellenségein vett győzedelemnek emlékezetére. A' nemzeti palota, a' mellyben t. i. a' gyűllések szoktak tartatni, igen pompásan meg vólt világosittatva, a' palota körül lobogtak az ellenségtől nyert zászlók, annak felső szakaszában külömb-külob-féle muzsika szerzámok pengettek, a' palota kertében pedig számos férfiak és asszonyok sétálgattak, és múlatták magokat. *St. Just*, a' ki a' *Sambre* és *Maas* vize mellett táborozó armádiáknál vólt, és *Párisba* vissza tért, igen véresnek lenni festette a' múlt hólnapnak 26 dikán történt ütközetet, 's azt mondotta, hogy *Fleurusnak* mezei tellyesek vóltanak a' hólt testekkel, hogy égyetlen eggy *Brittusnak* és *Hannóveránusnak* sem adatott pardon; hogy a' szövetséges armádia 100 ezer főből állott; hogy 20 ezer *Prusszusok* vóltanak azon ütközetben jelen, a' kik a' *Rajna* vizétől küldettek oda (*Fleurus*, *Fleurs*, *Fleuri Floriacum*, a' *Namuri Grófságban* a' *Sambre* vize mellett fekvő falú, holott 1622-ik esztendőben nagyon megverettek a' *Spanyólok*, 1690 dikben pedig véres tasta vólt a' szövetséges *Fejedelmeknek* seregei és *Frantziák* közt). Meg vallotta a' N. Gyűllés előtt *St. Just*, hogy ez a' viadal 12 órákig tartott; hogy 10 órákig kétséges vólt annak ki menetele; hogy háromszor verettettek a' *Frantziák* sántzaikba vissza; hanem hogy négyedikszer illyetén kiáltozás alatt: *Ma senki ne hátrálljon!* Szerentsét próbálván, diadalmat vettének ellenségeiken.

A' köz *Jóra ügyelő Commissió*, minden Fr. Országban történt complótnak és veszedelemnek okául tévén a' *Londoni* ministeriumot, meg nem

szünik az Anglusokat a' nemzet előtt gyűlölségek-
sekké tenni. — *Barrere* erőssen állította, hogy
a' l' *Orienti* fegyveres tárat meg akarta *Pith* mi-
nister gyűjtetni. Eggy isméretlen ember dél táj-
ban a' fak közt motofzkálni láttatott, a' ki tuda-
koztatván mit akar, azt felelte, hogy el veszett
kesét keresi ottan; kérdőre húzattatván el futott,
és sok gyúladó matériát hagyott ott maga után.
Couthon azt erősítette, hogy a' Fr. újság írókat
is fizeti *Pith* minister, a' kik sok történeteket
másképen adnak elő írásaikban, mint sem kelle-
ne, a' kik rendkívül hízkelkednek a' közönséges
Jóra és bátorságra ügyelő *Cömmissióknak*, tsak
azért, hogy annyival könnyebben és hamarább
gyanúsakká tehessenek azokat a' nemzett előtt; en-
nekfelelte majd *Génuáról*, majd *Amérikáról* ír-
nak, olly fel tétellel, hogy a' Fr. respuolicának
piacumát ki nyilatkozathassák eilenségeink előtt.
Admirál, és *Renault Ceciliával* égyütt, a' kik
t. i. minap *Robertspiert* és *Collet-Herboist* meg
akarták ölni, mások is gvilotiniroztattak, kik
közt nevezetesek voltak *Sartine* asszony, 19 esz-
tendő, és a' leg szebb dáma *Párisban*, mind-
nyájan veres köntösben vitettek a' vesztő piatz-
ra, a' melly a' *bastille* helyéről a' *Sz. Antal* ne-
vű külső városra vitetett által, 's olly helyre té-
tetett, a' hol semmi épület nintsen, és így nem
lehet tartani, hogy a' meg ölettetteknek vérek ál-
tal meg fertéztetett levegő ég, nyavalyát, 's ha-
lált okozzon a' lakosoknak. A' *Jun. 27* dik nap-
ján gvilotiniroztattak közt vóltanak az öreg *Noail-
les* hertzeg, *Broglis* hertzeg, *Gróf St. Priest*, és
Lingvet, mind betses munkáiról, mind néhai II
Fridrik Pruffzus királlyal való barátságos levele-
zéséről igen hires Fr. törvény tudó. *Pichard*, a'
Burdegalisi parlamentomnak vólt elő ülőjét, *Ju-
niusnak* utolsó napján eméltette meg a' sz. gvil-
lotine.

Az északi ármádiánál lévő nemzeti biztosok
ekként festik le *Charleroy* nak kezekbe lett esését.
Végül vártuk a' *Charleroy* ostromoltatásának,

hogy ekképen környülállásaival égyütt meg ir-
 hassuk azt ünéktek, t. i. a' Köz Jóra ügyelő Com-
 missió tagjainak. A' múlt hólnapnak 28 dikán
 (értsd a' mostani Fr. kalendáriom szerént, melly
 szerént minden hét 10 nappól, 's minden hólnap
 három hétből áll, és minden 10 dik nap, nyúgo-
 datomnak napja) jókor reggel az ellenség eleibe
 ment ármádiánk, mind két részt sűrű köd vette
 környül, az el kezdett ütközet, dél után három
 óráig tartott; a' *Kleber* Generál kórmánya alatt
 lévő bal szárnya ármádiánknek tsudát tseleke-
 dett; *Dühem* brigadiros is meg különböztette ma-
 gát, *Dubois* commandirozta a' cavallériát, 500
 embert fogott el az ellenség közzül, sokkal töb-
 bet aprított le, 7 ágyút nyert. — *Le Fevre* Ge-
 nerál vezette az avantgardét, a' melly diadalma-
 san viselte magát. Pattantyúsaink úgy viselték
 magokat, mint a' leg jobb hufzások, és a' melly
 ágyúkat a' ködben el vesztettének, ismét vissza
 nyerték azokat. Nagy vesztesége vólt az ellen-
 ségnek — nem lévén elegendő munitiónk, kén-
 telnek vóltunk este felé magunkat vissza vonni —
 ezt mivelte az ellenség is — ezen napon 1500 em-
 bert vesztettünk el. Harmad nap múltván kettős
 erővel támadtuk meg *Charleroyt*; *Marescot* inge-
 nieur tiszt sokat mivelte az ostrom alatt — az os-
 trom kezdete után hat nappal az egész város ha-
 muvá lön — fel kértük azt az ellenségtől, de
 nem adták fel — e' folyó hólnapnak 6 ik napján
 meg kettőztetett a' tűz, más nap capitulálni akart
 az ellenség; eggy fertály óránál több idő nem en-
 gedtetett néki a' gondolkozásra, ennek el múlá-
 sa után, erőszakosan rohantunk vólna a' várra,
 's minden abban lévő őrizetet le vagdaltunk vól-
 na; eggy közbenjárót küldött ki hozzánk az el-
 lenség, de a' kit sem meg nem halgattunk, sem
 a' magával hozott irást fel nem bontottuk, ha-
 nem vissza küldöttük. A' vár commendánsa dis-
 cretióra, az az, szabad tettzésünk szerént való
 fel tételekre adta fel magát. A' fogságunkba
 esett őrizet 3000 emberből, a' nyereség pedig 50

ágyúból áll. Az ellenség egész erejét itt akarja öltözve vonni; de mi csak ugyan győzünk s. a. t.

Helvétziából illy magános tudósítást vettünk Fr. Országnak jelen való állapotjáról: — Múlt *Mártiusnak* végén ismét egy manifestumot tettek közönségesse a' *Vendei* Rojalisták, mellynek néhány nyomtatványai *Párisba* is bejutottak, de a' mellyek a' Köz Jóra ügyelő Commissió által elnyomattak; ez a' manifestum még most is circulál Fr. Országnak déli tartományaiban, még pedig előmenetellel. Egyedül az uralkodó résznek vas vesszejétől való félelem, és a' Fr. nemzetnek mostani érzékenytlensége az oka, hogy az ottan lévő környülállásoknak hire más országokba ki nem vitettetik. — *Párisban* magában 40 újság írók vagynak, de a' kik *de la Marne Priournak*, a' köz Jóra ügyelő Commissió egy nevezetes tagjának hire, 's engedelmé nélkül egyetlen egy politicus tikkelyt sem iktathatnak bé újság leveleikbe; és így csak azokat tudhatya a' publicum, a' mit ő akar. — Melly nagy félelem közt légyen a' Fr. nemzet, világossan meg tetztik *Barrérének* minapi beszédeiből: „A' *Párisiaknak* félékenységek, és hajthatóságok, *úgymond*, olly nagy, hogy bátor a' parantsoltatna is nékiek, hogy egy bizonyos időben állyanak ki házaiknak ajtai eleibe, a' gvillotiniroztatásra, azt sem mérnék el halgatni. — A' közönséges Jóra ügyelő Commissionak mostani tagjaik ezek: *Robertspiere, St. Just, Barrere, Couthon, Prieur, Collot d' Herbois, Robert, Lindet, Billant, Varennes*, és *Carnot*, a' tizedik vólt *Herault Sechelles*, a' ki is az ellenséggel való tzimborálásáért, ez előtt egynéhány hetekkel gvillotiniroztatott. Ezeknek kezekben vagyon darab időtől fogva Fr. Ország 25 millióból álló lakosainak szabadtságok, életek, és vagyonok, ámbár az új constitutió szerént egy hólnapnál tovább ne tartson hatalmak, 's ámbár minden hólnapnak kezdetében meg erősitessenek azon hivatallyokban.

Lengyel Ország.

A' Lythvániai hertzogségnek *Grodno* nevű districtussában 5000 recruta állittatott ki, még pedig, a' mint iratik, erőszakosan, a' kiknek fegyver helyett, lántsák vagy dárdák, és kaszák adattak kezeikbe, hogy azokkal hathatossan viselhesék magokat az Oroszok ellen. — *Jasinsky* Lengyel Generál Lájtinánt egy proclamatiót küldött a' Lythvániai nemzethez, mellyben a' többi közt, ekként fejezi ki önnön magát: *Polgár! a' melly földön lakol, azt el nem ragadhattya tölled az ellenség — azért bátor a' tűz láng meg emészti is fából épült, és szalmával fedett hajlékodat; de újat épithetz magadnak az ellenségeitől el vétetendő zsákmányból, és sokkal örvendetesebben lakozhattz a' szabadtságnak, mint az el nyomattatásnak földén.* — *Nofza tehát kellyetek fel polgárok, rohannatok ellenségeitekre tulajdon földén, és úgy bánnyatok velek, mint ők tiveletek bántanak.* — *Emberi módon bánnyatok azokkal, a' kik tinéktek semmi gonoszt nem miveltek, ellenben állnyatok boszszút a' ti üldözőiteken.* *A' mérték felett való szelidtség taszitotta Lengyel Országot veszedelembe; mellyből egyedül a' felettébb való bátorság mentheti azt ki.* — *A' Warsóviai thesaurarius, az az, a' közönséges jövedelemre ügyelő commissió keményen iparkodik annak szaporításában, és a' hadakozásra szükségesképen meg kívántató költségnek ölzve szerzésében, melly végre, nemtsak igen sok assignatákat, az az, papiros pénzt készítettett, hanem ennekfelette rendkívül való adót vetett az adófizető népre, mellyet Augustusnak 10-dik napjáig tökéletesen bé kell fizetni a' nemzet kints tárába.* — *A' Lengyel közönséges levelek *Krakaunak* el vesztését, annak töllök való távol létének tulajdonittyák, 's tsudálkoznak rajta, hogy azt már régen el nem foglalták a' Pruszusok: „Ki hinné, így szólunk azon levelek, „ hogy a' mi fel tételünknek szerentsés folyamattyá, egyedül *Krakóviától* függene? Nintsen oly-*

ágyúból áll. Az ellenség egész erejét itt akarja öltve vonni; de mi csak ugyan győzünk s. a. t.

Helvétziából illy magános tudósítást vettünk Fr. Országnak jelen való állapotjáról: — Múlt *Mártiusnak* végén ismét egy manifestumot tettek közönségesse a' *Vendei* Rojalisták, mellynek néhány nyomtatványai *Párisba* is be jutottak, de a' mellyek a' Köz Jóra ügyelő Commissió által el nyomattak; ez a' manifestum még most is circulál Fr. Országnak déli tartományaiban, még pedig előmenetellel. Egyedül az uralkodó résznek vas vesszejétől való félelem, és a' Fr. nemzetnek mostani érzékenytlensége az oka, hogy az ottan lévő környülállásoknak hire más országokba ki nem vitettetik. — *Párisban* magában 40 újság írók vagynak, de a' kik *de la Marne Prieurnak*, a' köz Jóra ügyelő Commissió egy nevezetes tagjának hire, 's engedelmé nélkül egyetlen egy politicus tikkelyt sem iktathatnak bé újság leveleikbe; és így csak azokat tudhattya a' publicum, a' mit ő akar. — Melly nagy félelem közt légyen a' Fr. nemzet, világossan meg tetztzik *Barrerének* minapi beszédeiből: „A' *Párisiaknak* félékenységek, és hajthatóságok, *úgymond*, olly nagy, hogy bátor a' parantsóltatna is nékiek, hogy egy bizonyos időben állyanak ki házaiknak ajtai eleibe, a' gvillotiniroztatásra, azt sem mérnék el halgatni. — A' közönséges Jóra ügyelő Commissionak mostani tagjaik ezek: *Robertspiere, St. Just, Barrere, Couthon, Prieur, Collet d' Herbois, Robert, Lindet, Billant, Varennes*, és *Carnot*, a' tizedik vólt *Herauld Secheles*, a' ki is az ellenséggel való tzimborálásáért, ez előtt eggnéhány hetekkel gvillotiniroztatott. Ezeknek kezekben vagyon darab időtől fogva Fr. Ország 25 millióból álló lakosainak szabadságok, életek, és vagyonok, ámbár az új constitutió szerént egy hólnapnál tovább ne tartson hatalmak, 's ámbár minden hólnapnak kezdetében meg erősitessenek azon hivatallyokban.

Lengyel Ország.

A' Lythvániai hertzogségnek Grodnó nevű districtussában 5000 recruta állittatott ki, még pedig, a' mint iratik, erőszakosan, a' kiknek fegyver helyett, lántsák vagy dárdák, és kaszák adtak kezeikbe, hogy azokkal hathatossan viselhesék magokat az Oroszok ellen. — *Jasinsky* Lengyel Generál Lájtinánt eggy proclamatiót küldött a' Lythvániai nemzethez, mellyben a' többi közt, ekként fejezi ki önnön magát: *Polgár! a' melly földön lakol, azt el nem ragadhattyá tölled az ellenség — azért bátor a' tűz láng meg emészti is fából épült, és szalmával fedett hajlékodat; de újat épithetz magadnak az ellenségeitől el vétetendő zsákmányból, és sokkal örvendetesebben lakozhattz a' szabadságnak, mint az el nyomattatásnak földén.* — *Nofza tehát kellyetek fel polgárok, rohannyatok ellenségeitekre tulajdon földén, és úgy bánnyatok velek, mint ők tiveletek bánntanak.* — *Emberi módon bánnyatok azokkal, a' kik tinéktek semmi gonoszt nem miveltek, ellenben állnyatok boszszút a' ti üldözőiteken. A' mérték felett való szelidtség taszitotta Lengyel Országot veszedelembe; mellyből egyedül a' felettébb való bátorság mentheti azt ki.* — *A' Warsóviai thesaurarius, az az, a' közönséges jövedelemre ügyelő commissió keményen iparkodik annak szaporításában, és a' hadakozásra szükségesképen meg kívántató költségnek öszve szerzésében, melly végre, nemtsak igen sok assignatákat, az az, papiros pénzt készítettett, hanem ennekfelette rendkívül való adót vetett az adófizető népre, mellyet Augustusnak 10-dik napjáig tökéletesen bé kell fizetni a' nemzet kints tárába.* — *A' Lengyel közönséges levelek Krakounak el vesztését, annak töllök való távol létének tulajdonittyák, 's tsudálkoznak rajta, hogy azt már régen el nem foglalták a' Pruszusok: „Ki hinné, így szólunk azon levelek, „ hogy a' mi feltételünknek szerentsés folyamattyá, egyedül Krakóviától függene? Nintsen oly-*

„ Iyan erős vár, a' melly a' hosszas ostromlás
 „ után fel ne adná magát az ellenségnek. Hogy-
 „ ha vitézül viseléndik magokat hazánkfiak a'
 „ mezőben, ellenségeink ellen; 's ki üzéndik őket
 „ országunkból, éppen olly könnyen el fogják
 „ városainkat hagyni, a' melly könnyen el fog-
 „ lalták azokat. „ (Jobb lett volna *Krakóviának*
 el foglaltatása előtt magokat vitézi módon visel-
 niek, mint annakutánna). — Eggy oldalról a'
 Prusszusok, más részről pedig az Oroszok folytaty-
 tyak győzedelmeiket — az utólsóbbak *Jun. 8* di-
 kán el foglalták *Chelmt* kis Russiában, 's már most
 sebes lépésekkel mennek a' *Vistula* vize menti-
 ben *Warsóvia* felé, holott az eleségnek és kenyér-
 nek nagy szüksége lenni mondatik. — *Jun. 22* di-
 kén, mintegy 700 sebes Lengyelek és Oroszok vi-
 tettek oda bé, a' kik a' *Branitzky* palotájába kül-
 dettek gyógyíttatni, holott vagyon mostan a' kö-
 zönséges ispotály. A' *Warsóviai* Franciscanusok-
 nak Gvardiánya három új szerzetesnek meg en-
 gedte, hogy a' hadakozás alatt szolgálynak a'
 Lengyel seregek közt, úgy mindazáltal, hogy a'
 békességbe visszamenyenek azon klastromba.
 Még mostan is sok Oroszokkal ezimborázott Len-
 gyel fő emberek fogattatnak el, sokan érezvén
 a' sáffrán illatot, vagy jól el rejteznek, vagy ki-
 költöznek hazájokból. A' gyanúsok közt vagy-
 nak *Suchodolszky* Castellanus, és a' *Targoviczi*
 conföderationnak marsalja *Potocky Felix*. Ennek
 az utólsóbbnak tulajdonítatik leg inkább Lengyel
 Országának mostani szerentsétlensége, a' ki a' *War-
 sóviában*, 1791-dikben készült új constitutióának le-
 rontása végett az Orosz Császárnéhoz folyamo-
 dott, 's hadat gerjelztett a' két szomszéd nemzet
 közt. Az elsőbbről mondatik, hogy ő néki leg
 nagyobb szájja vólt, a' *Warsóviai* közönséges
 Gyűlésben, és minden jelenlévők álmétkodtanak
 ékesen szóló nyelvén. Az utólsóbb, nagy pro-
 jectumokat forgatott elméjében, 's függhetetlen
 urává akart lenni *Ukrajniának*. E' végből építte-
 tett magának ottan, *Tulczin* nevű örökségében,

eggy nagy és ékes lakó palotát, öregbítette jószágának számát, eggynéhány ezer foból álló hadi sereget verbuáltatott, és sok ágyúzó szerzámot készített a' republica szine alatt magának. — Ugy hallatik, hogy Lythvániában *Chelm* mellett, *Jun.* 8. dik napján meg verték a' Lengyeleket az Oroszok. Eleinten derekasan viseltek magokat az elsőbök, ámbár 30 ágyújoknál több nem volt; hanem *Chomentovszky* igen vitéz Obestereknek el esések után, elsőben is a' Lengyel lovas-ság, annakutánna pedig, az az előtt való nap oda érkezett, és így még a' tűzhöz nem szokott gyalog sereg zürzavarba esvén, az Oroszok éltek az alkalmatossággal, és meg kettőztetvén artillériájoknak tüzét, diadalmat vettek a' Lengyeleken, 's *Chelmen* túl üzték. — *Jun.* 2. dik napján költ *Posnaniai* levélből olvassuk, hogy *Warsóviát* is el foglalták légyen a' Prusszus seregek.

Galliczia.

*Lemberg*ből iratik *Jul.* 3. dik napján, hogy ottan is rendkívül való hőség uralkodik, melly mind az embereknek, mind a' barmoknak nagy terhekre vagyon. Jóllehet ottan is nagy szárazság vólt a' múlt tavaszon, de még is áldott aratást és bővséget reménylenek a' lakosok. Ottan is, szinte úgy mint nállunk sok égi háborúk vóltak a' múlt hólnapban. *Jun.* végén a' *Lembergi* katoná ispotályba bé tsapván a' villám, a' strázsát lábáról le ütötte. A' kazárma mellett lévő háznál az ablakon ment bé a' ménykő, az ágy alatt egy kutyát meg ölt, az ágyban feküdt két katonán pedig semmi sérelem nem esett. — A' *Lemberg* környékén lévő helységeekben is sok kárt okozott a' tüzes villám.

Török Birodalom.

Régtől fogva leselkednek a' tengereken a' *Frantzia* rabló hajók, hogy a' napkeleti Indiák-

ról jövő gazdag Anglus hajókat el rabolhassák; de még ekkorig keveset bódogúlhattak fel tétélekben. Leg közelebb, u. m. *Juniusnak* 10 dikén, eggy gazdag Anglus kereskedő hajó érkezett a' *Smirnai* ki kötő helybe (tartsuk meg, hogy a' Török Birodalom vizein sem égyik, sem másik hadakozó félnek meg nem engedtetik egymás ellen, ellenségeskedést gyakorlani) a' mellyen lévő portéka 400 ezer piasterre betsültetett. Mind a' *Cajróban*, mind az *Aleppóban* lakó Frantzia kereskedők *Smirna* városának példáját követvén idegen védelem alá adták magokat, személlyeiknek és vagyonaiknak bátorságosabbá való tételére. Még most is keménnyen iparkodnak a' *Konstantzinápolyba* küldetett Frantzia N. biztosok azon, hogy a' Divánnak nevezetesebb tagjait, mammonjaik által meg nyerhessék, és a' *Párisi* Convent részére vonhassák, talám bódogúltak is volna fel tétélekben, hogyha a' múlt *Bejrám* inepén a' Kapután Basa lehetett volna Nagy Vezér, a' ki különös hajlandóságot mutatott még eddig a' Frantzia constitutióhoz.

Magyar Ország.

Tek. N. *Báts* Vármegye, múlt hólnapnak 12 dikén tartott építő széket, mellyen következendő változások történtenek: *először*. Az első all-Jegyző *Gombos Ferentz* úr le tévén eddig ditsiretessen viselt hivatallyát, sallarissatus Tábla Biróvá tétetett; all-Jegyzővé lett helyette *Bunyik Benjámín* úr, vólt Archivárius, ennek helyére pedig az archiváriusságra *Aszföldy* úr emeltetett. — *Másodszor*. A' második all-Jegyző is, u. m. *Guganovits Pál* úr hivatallyának önként való le tetele után honorarius Tábla Biróvá tétetett, helyette *Antunovits Simon* úr lett all-Jegyzővé, a' ki eddig *Eskütt* vólt; ennek helyébe succedált *Gányi József* úr. — *Harmadszor*. *Bajnai Vojnits Sebestyén* fő Szólga bíró úr a' felső kerületből a' középsőbe tétetett által; helyette fő Szól-

gabíróvá lett a' felső kerületben *Szalay Péter* úr, a' ki ennekelötte azon hivatalt az alsó kerületben viselte; *Polyák József* úr, a' ki eddig a' középső kerületben fő Szolgabírói hivatalt viselt, ugyan azon hivatalnak folytatására, az alsó kerületbe tétetett által. — *Negyedszer*. Honorarius Notáriussokkáá tétettek, Báró *Bernyakovits*, *Piukovits Menyhárt*, *Latinovits Péter*, és *Alföldy János* urak.

Szigetről Máramaros Vármegyéből. 26 a Juny.
 Újságúl irhatom az úrnak, hogy nállunk kellemetes nyári idők járnak, essönk is elegendő vólt, azért még eddig nem is panaszolkozhatunk a' nagy drágaságról. A' tavaszi vetések is igen szépen felvették magokat, 's bővséggel biztatnak bennünket. — Egynéhány héttel ennekelötte *Szaploncza* nevű helységben, egynéhány kutyát és 8 juhászta meg mart a' dühös farkas, az ebeknek, a' mellyek mingyárt hevenyében a' vízbe hanyattak, semmi bajok nem lett; hanem az emberek életben vagynak ugyan, de még meg nem gyógyultak, de tsak ugyan, nagy reménysége vagyon a' N. Vármegye Seborvosának *Peck Floriánnak* meg gyógyulásokhoz. A' dühösségről itten a' tapasztaltatott, hogy tsak azok az állatok szoktak meg dühödni, a' mellyek vakon jönnek e' világra, u. m. a' matska, kutya, csikó, farkas, s. a. t. és tsak ezeknek dühösségek ragadós; másodszor, hogy a' dühött emberről, más emberre, soha sem ragad a' dühösség. (E' már más kérdés, és méltó, hogy meg vizsgáltsion, az ahoz értő Orvosok által). — A' minap *Botskó* nevű helységben egy ember a' málé kapálásról, nagy fáradtan, 's izzadtan haza menvén, fürödni ment, és térdéig érő vízben szörnyű halált hólt. (Tanúságára lehet az olyan ifjaknak, és nyári munkásoknak, a' kik szeretik a' nyári fürdést). — Ugyan ottan, t. i. *Botskon* a' pipából iszonyú és káros tűz támadt.

Sopron Vármegyéből Jul. 5-dik napján. Szomorúan irhatom, hogy a' melly kevés gabona termelt mezeinken, minekelötte le lehetett volna azt aratni, rajta jött az essőzés után természetesen következni szokott szélvész, 's annyira kipaskolta a' búza szemeket, hogy némelly kalászban semmi, vagy tsak igen igen kevés szem maradt. A' szegények, kiknek úgy is allig van a' falat kenyerek, könyves szemekkel nézték aratások közben a' tarló közzé hullott magot, mintha ugyan a' szájjokból ki esett falatokat látták volna. — Ollyan menydörgésekre pedig, és annak olly rettenetes következéseire, mint a' millyenek *Jun. 20-dik napjának estéjén*, és utánna is még néhány napokon közönséges félelembe hozták vidékünket, mi körülöttünk ugyan senki sem emlékezik még. Tsak az én tudtomra hét embert, három tehenet, eggy kutyát szalma kazallal égygyütt ölt, és eméltett meg a' villám. Eggy akkora kis erdőben pedig, a' mellyben a' vadászok eggyik széliről a' másakra tsak nem nyúlat löhethének, negyven fát is le rontott, vagy leg alább meg sértegetett. Mind ezek pedig tsak itt közel a' *Reptze* mentében, fél mélföldni köz térben történtek. Széna a' *Rába* és *Reptze* mellett felényi sem lesz, mint vólt tavaly.

* * *

Tudománybeli dolgok.

D E S C R I P T I O

Ruris inculti, et deserti prolixior, quam Ovidius
Libro I. de Ponto, Epist. 3.a habeat his versibus:

Non ager hic pomum, non dulces educat uvas,
Non salices ripa, robora monte virent.
Quocunque aspicias, campi cultore carentes,
Vastaque, quae nemo vindicat, arva jacent.

Hucusque Ovidius.

* * *

O! Rus desertum, quis te nisi pulsus ab urbe,
 Ob scelus, et fraudes, ac malefacta colat?
 Sede Deum fugiens rus vile colebat Apollo,
 Hoc gravius, caelis quam caruisse, fuit.
 Sat tulerit paenae, qui frangit colla Parentis,
 In tua si missus tesqua colonus eat.
 Illum ego per syrtes, per vastas aequoris undas,
 Posse mala affirmo non graviora pati.
 Ipsa loci facies, non fronde, nec arbore tecti,
 Natam se humanis usibus esse negat.
 Non vicus, non urbs, in apertis eminent arvis,
 Velivoli in terra est proxima forma maris.
 Non hic montanae tendunt sua brachia quercus,
 Quae fessis umbram, perfugiumque ferant.
 Non hic distinguunt convexi jugera colles,
 Nec trepidans ima valle susurrat aqua.
 Nulla avis obloquitur, nisi stridens gutture bubo,
 Vel, quae funereas praecipit ore vices.
 Quocunque aspicias, vel quidquid imagine fingas,
 Terrifico flages omnia plene metu.
 Aut errare feras, in caedem, et fata paratas
 Concipies, ubi spes nulla sit auxilii.
 Aut tibi succurrent vepreta immensa locorum,
 Abdunt serpentum quae genus omne sinu.
 Quamquam absit procul istorum formido ma-
 lorum,
 Quid tamen haec laetum suppeditabit humus?
 Pars neglecta jacet, tetrumque exhalat odorem,
 Stagna ubi caenosis sunt putrefacta vadis.
 Quid sitiens faceres? ubi nullo purior uada
 Fonte fluit? caenum pocula tetra daret.
 In quo habitat serpens, et faede rana coaxans,
 Quodque algas viles, tristeque gramen alit.
 Pars campi steriles sine gramine pandit arenas,
 Pars late inculti vepribus horret agri.
 Non ibi asellus iners terram, non vacca, bidensque
 Calcat, non resonans ungula pulsat equi.
 Da, qui deserti inducunt obliviam, succos,
 Ipsa animum nudi terret imago soli.

Quis probet hanc? quae non segetem, non edu-
cat uvas,

Exilio similis, Sarmaticaeque plagae.
Tractu terrarum, et campo cultore carente
Qui gandet, numquam his possit abire locis.
Non sibi simplicitas sedem delegerat istam,
Sed squallor posuit, maestitiesque domum.
Nec natura suas huc fudit provida vires,
Siverat hanc a se degenerare plagam.
Nam si omnes uno terras donasset honore,
Illius haud donis gratia tanta foret.
Nunc quia neglexit vastos sine nomine campos,
Et loca deseruit non comitata bonis.
Novimus armentis natus pecorique tenendo,
Et Cereris quanti sit faciendus ager.
Si tamen haec aliquis non sit loca nuda perosus,
Incolat, humano non adeunda pede.
Sitque sibi nimium felix, precor; atqui ego sic
sum,
Nec lapis ut nudo rure jacere velim.

I. F. L. P. M. V. Anno 1794
elaboravit, et Mense Apr. quo
necesse erat, dimisit.

*Versus hic judicati sunt digni praemio 4 au-
reorum, quos, qui elaboravit carmen, per claris-
simum Dominum Michaellem Tertina Professore[m]
Regium Miskolcziensem accipiat.*